

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เรื่อง แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

ตามที่ได้มีประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เรื่อง คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการป้องกันมิให้เกิดการทุจริตภายในองค์กร เป็นการเสริมสร้างการป้องกันและต่อต้านการทุจริตสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. เพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ กระบวนงาน นั้น

เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการป้องกันการทุจริตในการปฏิบัติงาน และมีมาตรการในการป้องกันการทุจริตภายในสำนักงาน ปปง. จึงเปลี่ยนชื่อจากคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็น แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต โดยได้มีการวิเคราะห์กระบวนงานเพิ่มเติม จำนวน ๓ กระบวนงาน และทบทวนกระบวนงานที่อาจจะเกิดความเสี่ยงการทุจริต ๑ กระบวนงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างองค์กรให้ปราศจากการทุจริต และประพฤติมิชอบ จึงประกาศใช้แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต และให้ทุกหน่วยงานภายในสำนักงาน ปปง. ถือปฏิบัติตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตอย่างเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พลตำรวจตรี

(ปิยะพันธ์ ปิงเมือง)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกส่วนราชการ อันเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในฐานะผู้รับผิดชอบในการดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต รวมถึงกำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงาน โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตนี้จะประโยชน์กับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา	๑
ส่วนที่ ๒ ความเสี่ยง	๒
ส่วนที่ ๓ การประเมินความเสี่ยง	๒
รูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ที่มีโอกาสหรือมีความเสี่ยงการทุจริต	
กระบวนการงานการยึดและอายัดทรัพย์สิน	๖
กระบวนการงานการบริหารจัดการทรัพย์สิน	๑๕
กระบวนการงานการกำกับและตรวจสอบ	๒๐
กระบวนการงานการจัดซื้อจัดจ้าง (วิธีเฉพาะเจาะจง)	๒๖
กระบวนการงานการดำเนินคดีเปรียบเทียบ ตามระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ๓๑ ว่าด้วยการเปรียบเทียบและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๖๒	
กระบวนการงานการตรวจสอบวิเคราะห์และสืบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานทางการเงิน	๓๙
กระบวนการงานการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการสืบสวนสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่	๔๕
ส่วนที่ ๔ การกำกับและติดตาม	๕๓
บรรณานุกรม	๕๔

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต กระบวนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง.

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ รับทราบมติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ในการประชุม คตช. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่เสนอให้รัฐบาลประกาศให้ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เสนอ

คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ข้อ (๑) ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ ซึ่งหน่วยงานได้นำมาดำเนินการ และในด้านการบริหารจัดการภายในหน่วยงานยังพบว่าหน่วยงานให้ความสำคัญกับการป้องกันในประเด็นที่อาจเป็นความเสี่ยง หรือเป็นช่องทางที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริต การรับสินบน หรือก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และสามารถยับยั้งการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเท่าทันสถานการณ์ ซึ่งเมื่อหน่วยงานมีการป้องกันการทุจริตเชิงรุกในลักษณะดังกล่าว ก็จะทำให้การทุจริตลดลงได้มากที่สุด ตลอดจนยังผลักดันให้เกิดทิศทางการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานภายในหน่วยงานในภาพรวมของหน่วยงาน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการบริหารเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล โดยแบ่งประเภท ความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

(๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

(๒) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

(๓) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) มีภารกิจหลักในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง สอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย นโยบายระดับสูง ตลอดจนสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ซึ่งภารกิจดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้แนวทางการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการปฏิบัติงาน

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีพบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

ส่วนที่ ๒

ความเสี่ยง (Risk)

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ หากเป็นทางลบจะก่อให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสีย หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้การดำเนินงานขององค์กรไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์และผลกระทบ (Impact) ที่จะได้รับ

ประเภทความเสี่ยง แบ่งเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือสถานะขององค์กร

๒) ด้านการเงิน (Financial Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงบประมาณถูกต้อง งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่เพียงพอ

๓) ด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุกๆ ขั้นตอน โดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และบุคลากรในการปฏิบัติงาน

๔) ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk) หรือ (Event Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

สาเหตุของความเสี่ยง แบ่งเป็น ๒ ปัจจัย ดังนี้

๑) ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุมกำกับดูแลไม่ทั่วถึง เป็นต้น

๒) ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เป็นต้น

ส่วนที่ ๓

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

๑.๑) บทบาทและภารกิจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีดังนี้

(๑) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรม และปฏิบัติงานธุรการอื่น

(๒) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด ๒ และแจ้งตอบการรับรายงาน รวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น

(๓) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้นระหว่างหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ

(๓/๑) กำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓/๒) ประเมินความเสี่ยงระดับชาติเกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเสนอต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแจ้งผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวไปยังหน่วยงานกำกับดูแลผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการใดๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(๓/๓) จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(๓/๔) แจ้งรายชื่อผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ ซึ่งไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายไปยังหน่วยงานกำกับดูแลผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๓/๕) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(๔) เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม และประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(๕) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

- อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ๒๕๕๙ มีดังนี้

(๑) ให้คำแนะนำหรือชี้แจงแนวทางการปฏิบัติแก่ผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงการดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๓) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น

(๔) เก็บรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการยึดอายัด หรือริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

๑.๒) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของสำนักงาน ปปง. โดยหน่วยงานผู้ทำการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสมีข้อเสนอแนะ และประเด็นที่ควรพัฒนาจากแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ดังนี้

ดัชนี	ตัวชี้วัด	ประเด็นที่ควรพัฒนา
ดัชนีความโปร่งใส	เจตจำนงสุจริตของผู้บริหาร	ความมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและซื่อสัตย์ สุจริตของผู้บริหารหน่วยงาน
	การจัดการเรื่องร้องเรียน	การรับทราบช่องทางเจ้าหน้าที่สามารถร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานได้
ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร	การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	หน่วยงานควรให้ความสำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน
	แผนป้องกันและปราบปรามการทุจริต	หน่วยงานควรมีโครงการหรือกิจกรรมเพื่อป้องกันหรือส่งเสริมคุณธรรมในหน่วยงาน
	การตรวจสอบถ่วงดุลภายใน	๑) การตรวจสอบและลงโทษทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริตอย่างจริงจัง ๒) กลุ่มงานตรวจสอบของหน่วยงานควรมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซง ปราศจากอคติ มีความเป็นกลาง และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน	คุณธรรมการบริหารงาน	๑) หน่วยงานควรปราศจากการซื้อขายตำแหน่งหรือใช้เส้นสายในการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนระดับ เลื่อนตำแหน่งของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ๒) หน่วยงานควรมีการพิจารณาความดี ความชอบ คัดเลือกเจ้าหน้าที่เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/ทุนการศึกษา อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

๑.๓) สรุปผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของสำนักงาน ปปง.

- ด้านการรับ - จ่ายเงินของส่วนราชการ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e - payment ปฏิบัติ

ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังกำหนด

- การควบคุมการใช้สาธารณูปโภคและการใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภค มีบางรายการที่ปฏิบัติ

ไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

- การจัดซื้อจัดจ้าง วิธีเฉพาะเจาะจง จัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง/รายงานผลการพิจารณาไม่เป็นไปตามระเบียบ
- การจัดซื้อจัดจ้าง วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป การเผยแพร่ร่างเอกสารและประกาศไม่เป็นไปตามระเบียบ
- รายงาน e-payment ไม่เป็นไปตามระเบียบ
- การปฏิบัติตามแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง และปฏิบัติไม่เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- การเบิกจ่ายเงินจากคลัง พบว่าระบบควบคุมภายในไม่เหมาะสมขาดการสอบทานทางการเงินปฏิบัติงาน , ไม่ปฏิบัติตามระเบียบเบิกจ่ายเงินจากคลังฯ, เบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลผิดพลาดต้องเรียกเงินส่งคืนคลัง

๑.๔) การดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงานของสำนักงาน ปปง.

สำนักงาน ปปง. ได้จัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างธรรมาภิบาล และการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างธรรมาภิบาล และการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงในการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมภูวนาลี รีสอร์ท เขาใหญ่ ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดแนวทางในการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร โดยได้ดำเนินการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. โดยได้แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในงานที่อาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงในการทุจริต โดยพิจารณาถึงเหตุการณ์หรือโอกาสที่มีความเสี่ยงด้านการทุจริตหากเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ทุกคน ในการร่วมกันต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ โดยเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ได้ทำการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะอาจเกิดการทุจริต ผลกระทบ และระดับความเสี่ยง ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเบื้องต้น ๔ กระบวนงาน เพื่อนำผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว มากำหนดเป็นมาตรการปิดโอกาสการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ดังนี้

๑. กระบวนงานการยึดและอายัดทรัพย์สิน
๒. กระบวนงานการบริหารจัดการทรัพย์สิน
๓. กระบวนงานการกำกับและตรวจสอบ
๔. กระบวนงานการจัดซื้อจัดจ้าง

และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงาน ปปง. ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์ เพลส โฮเทล แอดน์ เรสซิเดนซ์ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยได้มีการวิเคราะห์กระบวนงานเพิ่มเติม ๓ กระบวนงาน และทบทวนกระบวน ๑ กระบวนงาน ได้แก่

๑. กระบวนงานยึดและอายัดทรัพย์สิน (ทบทวนกระบวนงาน)
๒. กระบวนงานการดำเนินคดีเปรียบเทียบ ตามระเบียบสำนักงาน ปปง. ว่าด้วยการเปรียบเทียบ และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. กระบวนงานการตรวจสอบและสืบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานทางการเงิน
๔. กระบวนงานการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการสืบสวนสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่

ผลการดำเนินการ

การจัดทำคู่มือแนวทางประเมินความเสี่ยงการทุจริต (FRAs: FRAUD RISK-ASSESSMENTS) ได้กำหนดขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๙ ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ง. ได้ร่วมกันวิเคราะห์ ประเมินเพื่อระบุความเสี่ยง พฤติกรรมการทุจริต หรือเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตทั้งที่เคยเกิดขึ้นแล้วและที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น แต่คาดการณ์ว่ามีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้ จากนั้นจึงวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์นั้นอยู่ในสถานะความเสี่ยงระดับใด (ต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก) และวิเคราะห์ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังและระดับความรุนแรงของผลกระทบในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น รวมถึงคุณภาพของการบริหารจัดการในเรื่องนั้น ๆ ว่ามีการบริหารจัดการเป็นอย่างไร (ดี พอใช้ อ่อน) เพื่อนำมาจัดทำเป็นมาตรการ/แนวทาง/แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

รูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ว่ามีโอกาสหรือความเสี่ยงการทุจริต

๑. กระบวนการยัดและอายัดทรัพย์สิน

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
๑	การออกคำสั่งมอบหมาย (ม.)	- การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถควบคุมได้เป็นผู้รับผิดชอบ ผอ. อาจเกิดการใช้อำนาจในการเลือกตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนที่มีความรู้จักและสนิทสนมคุ้นเคยกัน - บางคดีพนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะไม่ได้ออกคำสั่ง ม. ภายในเวลาที่กำหนด
๒	การจ่ายสำนวนคดีให้ชุดปฏิบัติการพนักงานเจ้าหน้าที่	- การจ่ายสำนวนคดีอาจจะไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละกองกำหนด
๓	การตรวจสอบทรัพย์สินรวบรวมพยานหลักฐาน	- พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะรับเอกสารแล้วไม่นำมาเป็นพยานหลักฐาน เช่น รับเอกสาร statement หรือข้อมูลการถือครองทรัพย์สินมาด้วยตนเอง ไม่ลงรับเข้าระบบสารบรรณ - เมื่อตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว อาจจะได้รับข้อมูลที่ขอตรวจสอบ เช่น ข้อมูลที่ดิน รายการเดินบัญชี (statement) ได้ข้อมูลมาแล้วซ้ำ ซึ่งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประมวลเรื่องเสนอคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินและส่งสำนวนไปยัง

		พนักงานอัยการแล้ว เพิ่งได้รับข้อมูลดังกล่าวมาในภายหลัง ทำให้ไม่สามารถยึดอายุทรัพย์สินนั้นได้ทัน และเกิดการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน - พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะใช้อำนาจตาม ม.๓๘ ในการตรวจสอบบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี ไม่ได้เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ทำให้กระทบสิทธิต่อบุคคลภายนอก
๔	การสอบปากคำพยาน	- อาจจะสอบไม่ครบตามประเด็น สอบคำให้การเพื่อช่วยเหลือพยาน สอบไม่เป็นกลาง - พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเบี่ยงเบนข้อมูล ไม่พิมพ์ข้อมูลตามที่พยานให้การ
๕	การประมวลเรื่อง/สรุปเรื่องเพื่อเสนอคณะกรรมการการตุลาการมีมติยึด/อายัดทรัพย์สิน	- อาจจะเสนอข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน/ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเพื่อเอื้อประโยชน์
๖	การประชุมคณะกรรมการการตุลาการเพื่อมีมติยึด/อายัด	- คณะกรรมการอาจจะมีโอกาสถูกแทรกแซงจากผู้มีอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงผลของตุลาการ
๗	การรับทรัพย์สินจากหน่วยงานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน/เจ้าของทรัพย์สินส่งมอบทรัพย์สินให้กองบริหารจัดการทรัพย์สิน	- อาจจะมีการสับเปลี่ยนตัวทรัพย์สิน (ประเภท/ปริมาณ) - อาจะบันทึกการตรวจยึดโดยไม่มีการตรวจทรัพย์สินด้วยตนเองก่อนรับมอบทรัพย์สินจากตำรวจ , ป.ป.ส. หน่วยงานอื่น - อาจจะเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าของทรัพย์สิน /เอื้อประโยชน์ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่
๘	การสืบพยานให้ชั้นศาล	- อาจจะมีการเบิกความเอื้อประโยชน์ให้กับจำเลย

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถควบคุมได้เป็นผู้รับผิดชอบ ผอ. อาจเกิดการใช้ดุลพินิจในการเลือกตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนที่มีความรู้จักและสนิทสนมคุ้นเคยกัน - บางคดีพนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะไม่ได้ออกคำสั่ง ม. ภายในเวลาที่กำหนด	✓ ✓			
๒	- การจ่ายสำนวนคดีอาจจะไม่เป็นไปหลักเกณฑ์ที่แต่ละกองกำหนด	✓			
๓	- พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะรับเอกสารแล้วไม่นำมาเป็นพยานหลักฐาน เช่น รับเอกสาร statement หรือข้อมูลการถือครองทรัพย์สินมาด้วยตนเอง ไม่ลงรับเข้าระบบสารบรรณ - เมื่อตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว อาจจะได้รับข้อมูลที่ขอตรวจสอบ เช่น ข้อมูลที่ดิน รายการเดินบัญชี (statement) ได้ข้อมูลมาแล้วซ้ำ ซึ่งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประมวลเรื่องเสนอคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินและส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการแล้ว เพิ่งได้รับข้อมูลดังกล่าวมาในภายหลัง ทำให้ไม่สามารถยึดอายัดทรัพย์สินนั้นได้ทัน และเกิดการยกย้าย ถ้ายทรัพย์สิน - พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะใช้อำนาจตาม ม.๓๘ ในการตรวจสอบบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี ไม่ได้เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ทำให้กระทบสิทธิต่อบุคคลภายนอก				✓ ✓ ✓
๔	- อาจจะสอบไม่ครบตามประเด็น สอบคำให้การเพื่อช่วยเหลือพยาน สอบไม่เป็นกลาง - พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเบี่ยงเบนข้อมูล ไม่พิมพ์ข้อมูลตามที่พยานให้การ			✓ ✓	

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๕	- พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเสนอคณะกรรมการ ธุรกรรมเกี่ยวกับข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน/ไม่ตรง กับข้อเท็จจริงเพื่อเอื้อประโยชน์		✓		
๖	- คณะกรรมการธุรกรรมอาจจะมีโอกาสถูก แทรกแซงจากผู้มีอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงผล ของธุรกรรม	✓			
๗	- ในขั้นตอนการส่งมอบทรัพย์สินอาจจะการ สับเปลี่ยนตัวทรัพย์สิน (ประเภท/ปริมาณ) - อาจจะบันทึกการตรวจยึดโดยไม่มีการตรวจ ทรัพย์สินด้วยตนเองก่อนรับมอบทรัพย์สินจาก ตำรวจ , ป.ป.ส. หน่วยงานอื่น - อาจจะมีการเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าของ ทรัพย์สิน /เอื้อประโยชน์ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่	✓			✓
๘	- อาจจะมีการเบิกความเอื้อประโยชน์ให้กับ จำเลย	✓			

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก
ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้า
ระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการ
ให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level
matrix)

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน /โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะรับ เอกสารแล้วไม่นำมาเป็น พยานหลักฐาน เช่น รับเอกสาร statement หรือข้อมูลการถือ ครองทรัพย์สินมาด้วยตนเอง ไม่ ลงรับเข้าระบบสารบรรณ	๓			๓			๙
๒	เมื่อตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว อาจจะได้รับข้อมูลที่ขอตรวจสอบ เช่น ข้อมูลที่ดิน รายการเดินบัญชี (statement) ได้ข้อมูลมาล่าช้า ซึ่งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประมวล เรื่องเสนอคณะกรรมการธุรกรรม เพื่อยึดอายัดทรัพย์สินและส่ง สำนวนไปยังพนักงานอัยการแล้ว เพิ่งได้รับข้อมูลดังกล่าวมาใน ภายหลัง ทำให้ไม่สามารถยึด อายัดทรัพย์สินนั้นได้ทัน และเกิด การยักยอก ถ้ายึดทรัพย์สิน		๒			๒		๔
๓	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะใช้ อำนาจตาม ม.๓๘ ในการ ตรวจสอบบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง กับคดี ไม่ได้เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้อง สัมพันธ์ ทำให้กระทบสิทธิต่อ บุคคลภายนอก	๓			๓			๙
๔	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะสอบ คำให้การไม่ครบตามประเด็น สอบคำให้การเพื่อช่วยเหลือพยาน สอบไม่เป็นกลาง		๒			๒		๔
๕	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะ เบี่ยงเบนข้อมูล ไม่พิมพ์ข้อมูล ตามที่พยานให้การ			๑			๑	๑
๖	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเสนอ คณะกรรมการธุรกรรมเกี่ยวกับ ข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน/ไม่ตรงกับ ข้อเท็จจริงเพื่อเอื้อประโยชน์			๑			๑	๑

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน /โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๗	ในขั้นตอนการส่งมอบทรัพย์สิน อาจจะเกิดการสับเปลี่ยนตัว ทรัพย์สิน (ประเภท/ปริมาณ)	๑				๒		๒

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน
๑	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะรับเอกสารแล้วไม่นำมาเป็นพยานหลักฐาน เช่น รับเอกสาร statement หรือข้อมูลการถือครองทรัพย์สินมาด้วยตนเอง ไม่ลงรับเข้าระบบสารบรรณ			๙
๒	เมื่อตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว อาจจะได้รับข้อมูลที่ขอตรวจสอบ เช่น ข้อมูลที่ดิน รายการเดินบัญชี (statement) ได้ข้อมูลมาแล้ว ซึ่งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประมวลเรื่องเสนอคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินและส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการแล้ว เพิ่งได้รับข้อมูลดังกล่าวมาในภายหลัง ทำให้ไม่สามารถยึดอายัดทรัพย์สินนั้นได้ทัน และเกิดการยกย้าย ถ้ายทรัพย์สิน		๕	
๓	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะใช้อำนาจตาม ม.๓๘ ในการตรวจสอบบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี ไม่ได้เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ทำให้กระทบสิทธิต่อบุคคลภายนอก			๙
๔	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะสอบคำให้การไม่ครบตามประเด็น สอบคำให้การเพื่อช่วยเหลือพยาน สอบไม่เป็นกลาง		๕	

๕	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเบี่ยงเบนข้อมูล ไม่พิมพ์ข้อมูลตามที่พยานให้การ	๓		
๖	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะเสนอคณะกรรมการธุรกรรมเกี่ยวกับข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน/ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเพื่อเอื้อประโยชน์	๓		
๗	ในขั้นตอนการส่งมอบทรัพย์สิน อาจเกิดการสับเปลี่ยนตัวทรัพย์สิน (ประเภท/ปริมาณ)	๓		

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

**แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน**

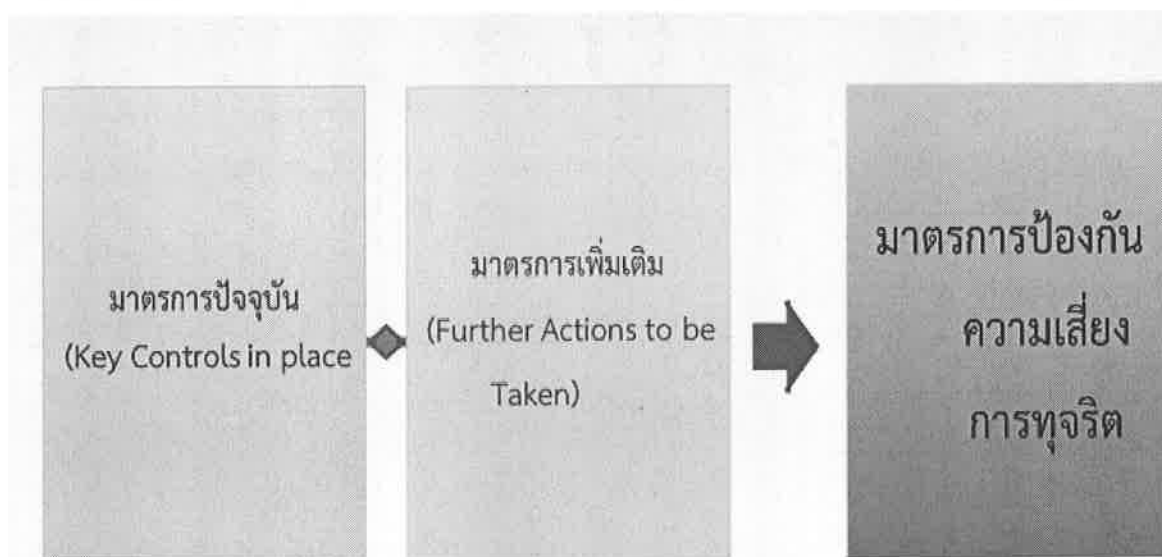
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) →

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง ความโปร่งใสในการยึดและอายัดทรัพย์สิน

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๑	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะรับเอกสารแล้วไม่นำมาเป็นพยานหลักฐาน เช่น รับเอกสาร statement หรือข้อมูลการถือครองทรัพย์สินมาด้วยตนเอง ไม่ลงรับเข้าระบบสารบรรณ	๑. ไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปรับเอกสารด้วยตัวเอง เพื่อป้องกันการไม่นำเอกสารเข้าระบบสารบรรณ โดยให้หน่วยงานส่งเอกสารมาตามระบบ แล้วให้ ผอ.ส่วนบริหารงานคดีกลั่นกรองเบื้องต้น เสนอความเห็นให้ ผอ.กองคดีสั่งการ กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกขออนุญาตจาก ผอ.ส่วน และ ผอ.กอง ๒. เพิ่มส่วนตรวจสอบและวิเคราะห์ประจำแต่ละกองคดี
๒	พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะใช้อำนาจตาม ม.๓๘ ในการตรวจสอบบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี ไม่ได้เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ทำให้กระทบสิทธิต่อบุคคลภายนอก	๑. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดประชุมประจำส่วนปฏิบัติการเพื่อกำหนดบุคคลผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ที่ต้องการจะตรวจสอบว่ามีบุคคลใดบ้าง มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างไร จะตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์ใด แล้วใส่ในบันทึกข้อความขอตรวจสอบข้อมูล ๒. จัดทำแบบฟอร์ม และมีแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจน
๓.	ในขั้นตอนการส่งมอบทรัพย์สิน อาจจะเกิดการสับเปลี่ยนตัวทรัพย์สิน (ประเภท/ปริมาณ)	๑. การถ่ายภาพทรัพย์สินในขั้นตอนการตรวจค้นจับกุม

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้างให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

๒. กระบวนการบริหารจัดการทรัพย์สิน

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown factor
๑	เจ้าของทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด รับทรัพย์สินไปดูแล - คนดูแลทรัพย์สินไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง แต่เจ้าหน้าที่อาจจะทราบข้อเท็จจริงแต่เพิกเฉย - เจ้าหน้าที่อาจมีการเปลี่ยนตัวทรัพย์สิน ขโมยหรือเปลี่ยนแปลงตัวทรัพย์สิน	✓	✓
๒	การตั้งผู้จัดการ - เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์) - การกำกับดูแลผู้จัดการทรัพย์สิน ในประเด็นเรื่องการนำส่งรายได้ อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	✓	✓
๓	การให้เช่าทรัพย์สิน - เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้เช่าที่มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกัน - ค่าเช่าในสัญญาต่ำกว่าความเป็นจริง - มีการเช่าช่วงในการเช่าทรัพย์สิน	✓ ✓	✓

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	ผู้รับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์นำทรัพย์สินออกหาประโยชน์ เจ้าหน้าที่ทราบข้อเท็จจริงแต่เพิกเฉย	✓			
๒	เจ้าหน้าที่อาจมีการเปลี่ยนแปลง ตัวทรัพย์สิน ขโมยหรือเปลี่ยนแปลงตัว ทรัพย์สิน (เพราะ ปง. เก็บรักษาทรัพย์สินเอง)		✓		
๓	เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการทรัพย์สินที่มีผลประโยชน์ ร่วมกัน (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)			✓	
๔	เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้เช่าทรัพย์สินที่มีผลประโยชน์ ร่วมกัน (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)		✓		
๕	ค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง	✓			
๖	มีการเข้าช่วงในการเช่าทรัพย์สิน (เจ้าหน้าที่อาจจะไม่มีการกำกับดูแล และอาจจะมีการเรียกรับผลประโยชน์)			✓	
๗	การกำกับดูแลผู้จัดการทรัพย์สินในการนำส่งรายได้อาจไม่ตรงกับ ข้อเท็จจริง (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)			✓	

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก
ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการ
เฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์
ในการให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ จำเป็นของการ เฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
๑	เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการ ทรัพย์สินที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (เจ้าหน้าที่ อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	๒	๓	๖
๒	การกำกับดูแลผู้จัดการทรัพย์สินในการนำส่ง รายได้อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เจ้าหน้าที่ อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	๓	๓	๙

๓	มีการเข้าช่วงในการเข้าทรัพย์สิน (เจ้าหน้าที่อาจจะไม่มีการกำกับดูแลหรืออาจจะมีการเรียกรับผลประโยชน์)	๓	๓	๙
---	---	---	---	---

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน **ช่องสี่เหลี่ยม** และ **สีแดง** จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คุณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑	เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการทรัพย์สินที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	พอใช้		✓	
๒	การกำกับดูแลผู้จัดการทรัพย์สินในการนำส่งรายได้ อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	อ่อน			✓
๓	มีการเข้าช่วงในการเข้าทรัพย์สิน (เจ้าหน้าที่อาจจะไม่มีการกำกับดูแลหรืออาจจะมีการเรียกรับผลประโยชน์)	อ่อน			✓

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

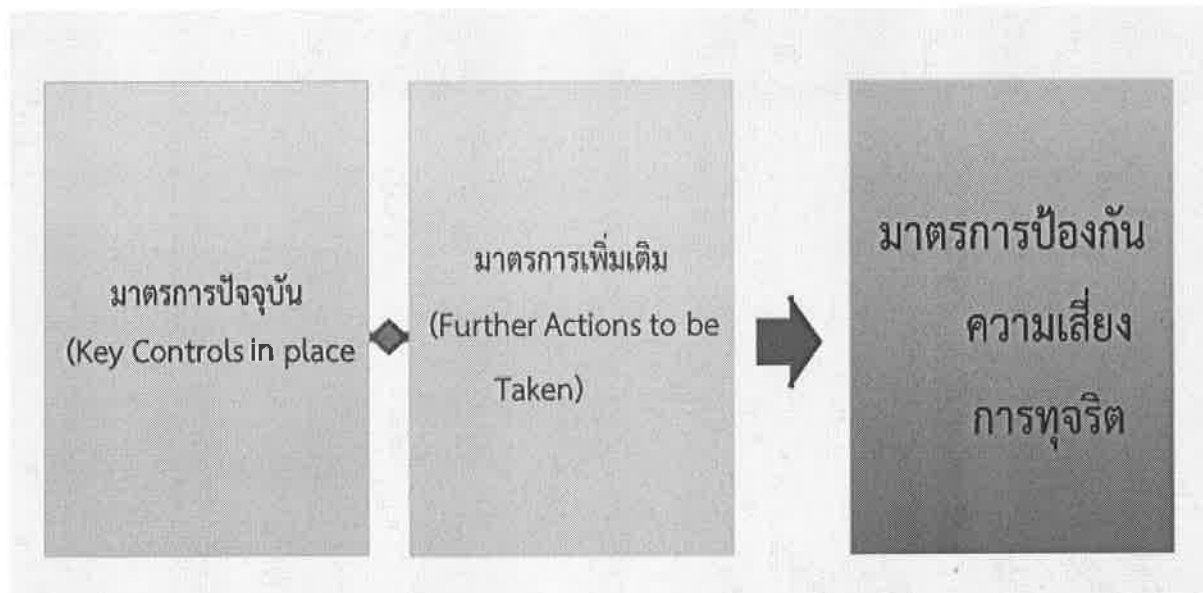
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) →

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรสิน (ตารางที่ ๕)

ที่	รูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	เจ้าหน้าที่/ผู้บริหารพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการทรัพยากรสินที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	๑.๑ ตั้งคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรอง คัดเลือกผู้จัดการ ๑.๒ ประกาศผลการคัดเลือกผู้จัดการทรัพยากรสินและกำหนดระยะเวลาให้มีการทักท้วงได้ ๑.๓ ดำเนินการตามคำสั่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่ ๒๕๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้เข้าทรัพยากรสินประเภทอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒
๒	การกำกับดูแลผู้จัดการทรัพยากรสินในการนำเสนอรายได้ อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับผลประโยชน์)	๒.๑ การตรวจสอบรายงานการนำเสนอรายได้ของผู้จัดการ ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ๒.๒ ส่งเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่เจ้าของคดีดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ตั้งของทรัพยากรสิน ๒.๓ จ้างบุคคลภายนอก/ผู้ตรวจสอบ ตรวจสอบรายงานการนำเสนอรายได้ของผู้จัดการ ๒.๔ รายงานผลการตรวจสอบให้ผู้บริหารทราบ

๓	มีการเข้าช่วงในการเข้าทรัพย์สิน (เจ้าหน้าที่อาจจะไม่มีการกำกับดูแลหรืออาจจะมีการเรียกรับผลประโยชน์)	๓.๑ การตรวจสอบการดำเนินการของผู้เข้าให้เป็นไปตามสัญญาเช่า ๓.๒ ส่งเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่เจ้าของคดีเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ ๓.๓ รายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินให้ผู้บริหารทราบทุกครั้งเมื่อมีการดำเนินการ
---	---	---

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้างให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

๓. กระบวนการกำกับและตรวจสอบ

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown factor
๑	งานประเมินความเสี่ยง - ผู้ตรวจประเมินเลือกใช้ดุลยพินิจในการเลือกปฏิบัติหรือการตรวจสอบล่าช้า		✓
๒	งานออกตรวจ - ทีมตรวจเรียกรับสินบน/ใช้ดุลยพินิจ ไม่รายงานข้อเท็จจริงหรือรายงานเท็จ - ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่อง ไม่ส่งเรื่อง/ชะลอเรื่องเป็นเหตุให้ล่าช้าจนหมดอายุความ		✓ ✓
๓	การรับรายงานธุรกรรม - ขั้นตอนการตรวจสอบการนำเข้ารายงานธุรกรรม		✓
๔	งานคดี - ผู้มีอำนาจ/ผู้ปฏิบัติงาน เรียกรับผลประโยชน์เพื่อชะลอการส่งเรื่อง/เสนอยุติ/หรือปล่อยให้คดีหมดอายุความ		✓

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- **สถานะสีเหลือง** ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- **สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	งานประเมินความเสี่ยง - ผู้ตรวจประเมินเลือกใช้ดุลยพินิจในการเลือกปฏิบัติหรือการตรวจสอบล่าช้า			✓	
๒	งานออกตรวจ - ทีมตรวจเรียกรับสินบน/ใช้ดุลยพินิจ ไม่รายงานข้อเท็จจริงหรือรายงานเท็จ - ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่อง ไม่ส่งเรื่อง/ชะลอเรื่อง เป็นเหตุให้ล่าช้าจนหมดอายุความ		✓	✓	
๓	การรับรายงานธุรกรรม - ขั้นตอนการตรวจสอบการนำเข้ารายงานธุรกรรม		✓		
๔	งานคดี - ผู้มีอำนาจ/ผู้ปฏิบัติงาน เรียกรับผลประโยชน์เพื่อชะลอการส่งเรื่อง/เสนอยุติ/หรือปล่อยให้คดีหมดอายุความ			✓	

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับ

ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน
ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
๑	งานประเมินความเสี่ยง - ผู้ตรวจประเมินเลือกใช้ดุลยพินิจในการเลือกปฏิบัติหรือการตรวจสอบล่าช้า	๒	๓	๙
๒	งานออกตรวจ - ทีมตรวจเรียกเก็บสินบน/ใช้ดุลยพินิจ ไม่รายงานข้อเท็จจริงหรือรายงานเท็จ - ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่อง ไม่ส่งเรื่อง/ชะลอเรื่อง เป็นเหตุให้ล่าช้าจนหมดอายุความ	๓ ๒	๓ ๓	๙ ๖
๓	การรับรายงานธุรกรรม - ขั้นตอนการตรวจสอบการนำเข้ารายงานธุรกรรม	๒	๑	๒
๔	งานคดี - ผู้มีอำนาจ/ผู้ปฏิบัติงาน เรียกเก็บผลประโยชน์เพื่อชะลอการส่งเรื่อง/เสนอยุติ/หรือปล่อยให้คดีหมดอายุความ	๒	๓	๖

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑	งานประเมินความเสี่ยง - ผู้ตรวจประเมินเลือกใช้ดุลยพินิจในการเลือกปฏิบัติหรือการตรวจสอบล่าช้า	อ่อน			✓

๒	งานออกตรวจ - ทีมตรวจเรียกรับสินบน/ใช้ดุลยพินิจ ไม่ รายงานข้อเท็จจริงหรือรายงานเท็จ - ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่อง ไม่ ส่งเรื่อง/ชะลอเรื่อง เป็นเหตุให้ล่าช้าจน หมดอายุความ	อ่อน		✓	
		อ่อน			✓
๓	การรับรายงานธุรกรรม - ขั้นตอนการตรวจสอบการนำเข้ารายงาน ธุรกรรม	ดี		✓	
๔	งานคดี - ผู้มีอำนาจ/ผู้ปฏิบัติงาน เรียกรับ ผลประโยชน์เพื่อชะลอการส่งเรื่อง/เสนอ ยุติ/หรือปล่อยให้คดีหมดอายุความ	อ่อน		✓	

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยง การทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

**แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน**

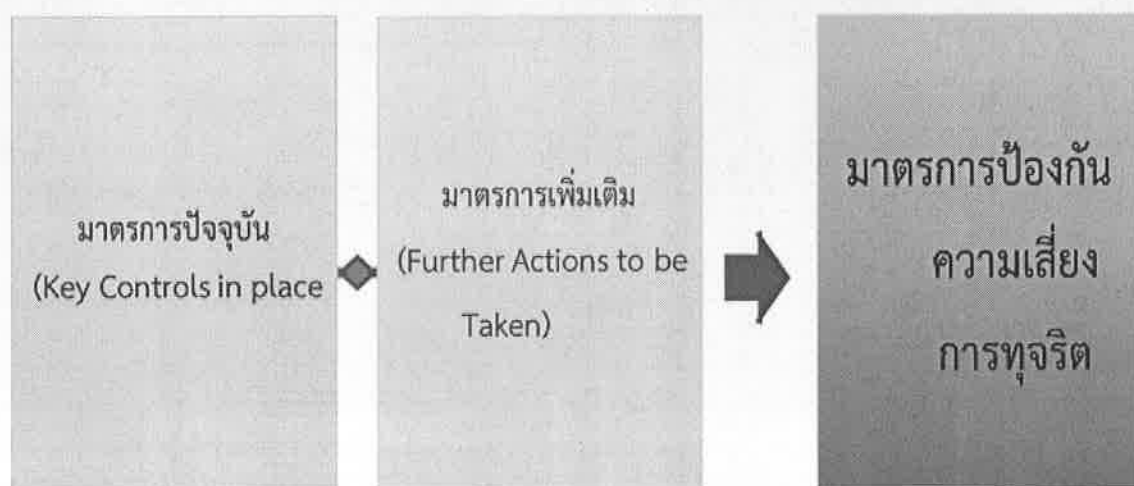
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) →

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการ

ป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้
มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึง
ปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงกระบวนการกำกับและตรวจสอบ

ที่	รูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	งานประเมินความเสี่ยง - ผู้ตรวจประเมินเลือกใช้ดุลยพินิจในการเลือกปฏิบัติหรือการตรวจสอบล่าช้า	๑.๑ เพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบโดยผู้บริหารอีกระดับหนึ่ง โดยการใช้การสุ่มตรวจ (โดยไม่แจ้งล่วงหน้า) ๑.๒ จัดอบรมจริยธรรมให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
๒	งานออกตรวจ - ทีมตรวจเรียกรับสินบน/ใช้ดุลยพินิจ ไม่รายงานข้อเท็จจริงหรือรายงานเท็จ	นำเทคโนโลยีมาช่วยในการแสดงความบริสุทธิ์ใจของเจ้าหน้าที่ในการออกปฏิบัติงาน เช่น มีการติดกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว ขณะออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจเป็นต้น
๓	งานออกตรวจ - ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่อง ไม่ส่งเรื่อง/ชะลอเรื่อง เป็นเหตุให้ล่าช้าจนหมดอายุความ	สร้างระบบการติดตามและตรวจสอบ สำหรับการติดตามความเคลื่อนไหวของสำนวนคดีในส่วนงานกำกับและตรวจสอบ (อาจกำหนดระยะเวลาดำเนินการเช่นเดียวกับการยึด/อายัดทรัพย์สิน)
๔	การรับรายงานธุรกรรม - ขั้นตอนการตรวจสอบการนำเข้ารายงานธุรกรรม	๔.๑ เพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบโดยผู้บริหารอีกระดับหนึ่ง โดยการใช้การสุ่มตรวจ (โดยไม่แจ้งล่วงหน้า) ๔.๒ จัดอบรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ๔.๓ พัฒนาวิธีการนำเข้าข้อมูลโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย
๕	งานคดี - ผู้มีอำนาจ/ผู้ปฏิบัติงาน เรียกรับผลประโยชน์เพื่อชะลอการส่งเรื่อง/เสนอยุติ/หรือปล่อยให้คดีหมดอายุความ	๕.๑ ในกรณีที่ฝ่ายที่รับสำนวนคดีต่อ มีความเห็นขัดแย้ง ต้องมีการแจ้งกลับมาถึง กส. และนำเรื่องเข้าคณะกรรมการ (กรณียุติเรื่อง) ๕.๒ สร้างระบบการติดตามและตรวจสอบสำหรับการติดตามความเคลื่อนไหวของสำนวนคดีในส่วนงานกำกับและตรวจสอบโดยให้ ผอ. ส่วนสามารถติดตามผลการดำเนินงานของผู้ได้บังคับบัญชาได้

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้างให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

๔. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (วิธีเฉพาะเจาะจง)

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown factor
๑	ผู้รับจ้าง / บริษัท เป็นผู้เขียน TOR / สเปก/ รายละเอียด	✓	
๒	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นผู้เลือกหรือติดต่อกับผู้จ้างหรือบริษัท เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกัน	✓	
๓	ตรวจรับโดยไม่มีของ / ไม่ตรงกับ TOR / สเปก / ของไม่มีคุณภาพ	✓	
๔	คณะกรรมการตรวจรับอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจรับ	✓	
๕	มีการเอื้อประโยชน์/ให้ประโยชน์ตอบแทนเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง/ต่อกรรมการตรวจรับ/ผู้มีอำนาจ	✓	

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่เคยมีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	ผู้รับจ้าง / บริษัท เป็นผู้เขียน TOR / สเปก/ รายละเอียด				✓
๒	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นผู้เลือกหรือติดต่อกับผู้จ้างหรือบริษัท เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกัน		✓		
๓	ตรวจรับโดยไม่มีของ / ไม่ตรงกับ TOR / สเปก / ของไม่มีคุณภาพ				✓
๔	คณะกรรมการตรวจรับอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจรับ			✓	
๕	มีการเอื้อประโยชน์/ให้ประโยชน์ตอบแทนเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง/ต่อกรรมการตรวจรับ/ผู้มีอำนาจ				✓

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ความเสี่ยงรวมจำเป็น X รุนแรง
๑	ผู้รับจ้าง / บริษัท เป็นผู้เขียน TOR / สเปก/ รายละเอียด	๒	๒	๔
๒	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นผู้เลือกหรือติดต่อกับผู้จ้างหรือบริษัทเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกัน	๒	๑	๒
๓	ตรวจรับโดยไม่มีของ / ไม่ตรงกับ TOR / สเปก / ของไม่มีคุณภาพ	๓	๓	๙

๔	คณะกรรมการตรวจรับอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจรับ	๑	๓	๓
๕	มีการเอื้อประโยชน์/ให้ประโยชน์ตอบแทนเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง/ต่อกรรมการตรวจรับ/ผู้มีอำนาจ	๒	๓	๖

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสี่เหลี่ยม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คุณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑	ผู้รับจ้าง / บริษัท เป็นผู้เขียน TOR / สเปก/รายละเอียด	พอใช้		✓	
๒	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นผู้เลือกหรือติดต่อกับผู้จ้างหรือบริษัทเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกัน	ดี	✓		
๓	ตรวจรับโดยไม่มีของ / ไม่ตรงกับ TOR / สเปก / ของไม่มีคุณภาพ	อ่อน			✓
๔	คณะกรรมการตรวจรับอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจรับ	ดี	✓		
๕	มีการเอื้อประโยชน์/ให้ประโยชน์ตอบแทนเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง/ต่อกรรมการตรวจรับ/ผู้มีอำนาจ	พอใช้		✓	

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

**แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน**

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) →

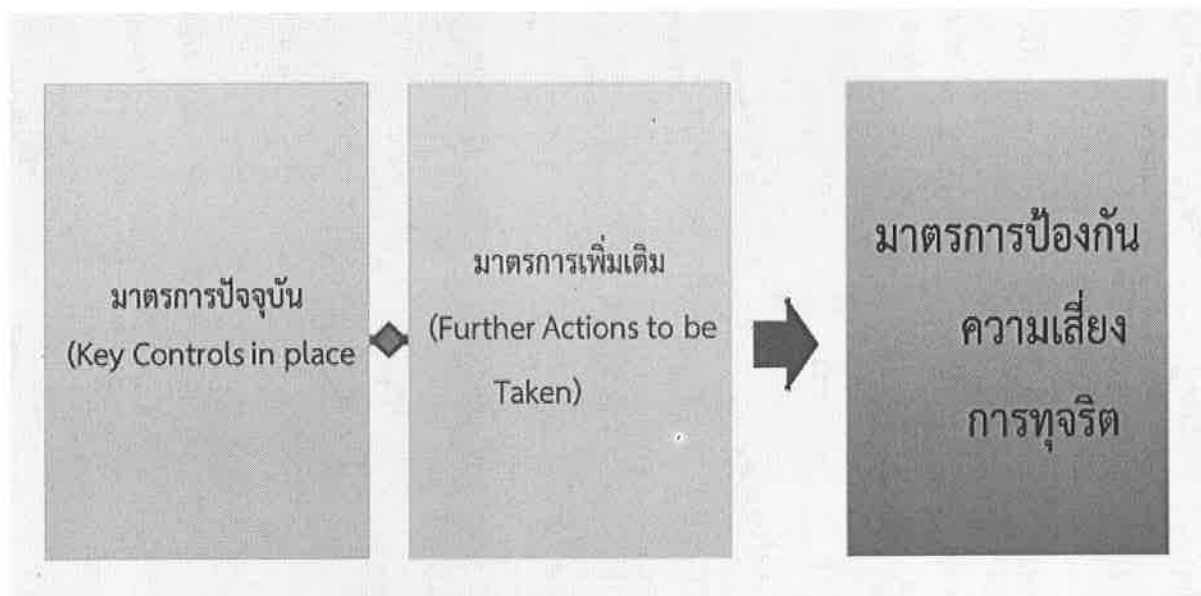
การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการ

หรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่า ความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและ มาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการ ป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงกระบวนการงานจัดซื้อจัดจ้าง (วิธีเฉพาะเจาะจง)

ที่	รูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	ผู้รับจ้าง / บริษัท เป็นผู้เขียน TOR / สเปก / รายละเอียด	ส่งเสริมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ เช่น งาน พัสดุ วินัย ความรับผิดชอบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นผู้เลือกหรือติดต่อกับผู้จ้างหรือ บริษัทเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกัน	ใช้มาตรการบังคับทางกฎหมายอย่างจริงจัง กรณีมีความผิดเกิดขึ้น
๓	ตรวจรับโดยไม่มีของ / ไม่ตรงกับ TOR / สเปก / ของไม่มีคุณภาพ	ในกระบวนการ TOR / ตรวจรับงาน ควรมีผู้เชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ ซึ่งมาจากหน่วยงานภายนอก
๔	คณะกรรมการตรวจรับอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจรับ	ฝ่ายพัสดุจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน/ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอให้บริหารทราบ
๕	มีการเอื้อประโยชน์/ให้ประโยชน์ตอบแทนเจ้าหน้าที่ ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง/ต่อกรรมการตรวจรับ/ผู้มีอำนาจ	มีการบันทึกภาพถ่ายขณะทำการตรวจรับ

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้างให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

๕. กระบวนการดำเนินการคณิศรเปรียบเทียบ ตามระเบียบสำนักงาน ป.ป.ช. ว่าด้วยการเปรียบเทียบและดำเนินการคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๖๒

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
๑	การตรวจพบการกระทำความผิดที่เปรียบเทียบได้ (สตค. กส.)	-พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำความผิดที่เปรียบเทียบได้แต่ไม่ส่งข้อมูล -พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ถูกตรวจสอบที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายให้รู้ตัวเพื่อทำเอกสารเท็จ อาจจะใช้ในการหลีกเลี่ยงการดำเนินคดี
๒	พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเรื่องเบื้องต้น (สตค. กส.)	-พนักงานเจ้าหน้าที่มีเจตนารวบรวมพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดี -พนักงานเจ้าหน้าที่เจตนาปกปิดข้อมูล/พยานหลักฐาน โดยสรุปสำนวนว่าอาจจะไม่มีมูลความผิดที่เปรียบเทียบได้
๓	การรวบรวมพยานหลักฐาน โดยใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘ (กรณีมีมูลความผิด)	-พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสอบพยานหลักฐาน/ข้อมูลเฉพาะบางประเด็นเพื่อลดทอนน้ำหนักสำนวน อาจจะทำให้การใช้อุปินา/เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด
๔	การพิจารณาและทำความเข้าใจ กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงาน	-การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง อาจจะทำให้เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การตรวจพบการกระทำความผิดที่ เปรียบเทียบได้ (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำ ความผิดที่เปรียบเทียบได้แต่ไม่ส่งข้อมูล -พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ถูกตรวจสอบที่ไม่ ปฏิบัติตามกฎหมายให้รู้ตัวเพื่อทำเอกสารเท็จ เพื่อใช้ในการหลีกเลี่ยงการดำเนินคดี		/		
๒	พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเรื่องเบื้องต้น (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่มีเจตนารวบรวม พยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดี -พนักงานเจ้าหน้าที่เจตนาปกปิดข้อมูล/ พยานหลักฐานโดยสรุปสำนวนว่าไม่มีมูล ความผิดที่เปรียบเทียบได้		/		
๓	การรวบรวมพยานหลักฐาน โดยใช้อำนาจตาม มาตรา ๓๘ (กรณีมีมูลความผิด) -พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสอบพยานหลักฐาน/ ข้อมูลเฉพาะ บางประเด็นเพื่อลดทอนน้ำหนักสำนวนเพื่อง่าย ต่อการใช้ ดุลยพินิจ/เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด				/

๔	การพิจารณาและทำความเข้าใจ กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงาน -การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง เพื่อ เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด		/		
---	--	--	---	--	--

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน /โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	การตรวจพบการกระทำผิดที่เปรียบเทียบได้ (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำผิดที่เปรียบเทียบได้แต่ไม่ส่งข้อมูล -พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ถูกตรวจสอบที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายให้รู้ตัวเพื่อทำเอกสารเท็จ เพื่อใช้ในการหลีกเลี่ยงการดำเนินคดี		๒			๓		๖
๒	พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเรื่องเบื้องต้น (สตค. กส.)		๒			๓		๖

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน /โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
	-พนักงานเจ้าหน้าที่มีเจตนา รวบรวมพยานหลักฐานไม่ เพียงพอต่อการดำเนินคดี -พนักงานเจ้าหน้าที่เจตนาปกปิด ข้อมูล/พยานหลักฐานโดยสรุป สำนวนว่าไม่มีมูลความผิดที่ เปรียบเทียบได้							
๓	การรวบรวมพยานหลักฐาน โดย ใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘ (กรณีมี มูลความผิด) -พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสอบ พยานหลักฐาน/ข้อมูลเฉพาะบาง ประเด็นเพื่อลดทอนน้ำหนัก สำนวนเพื่อง่ายต่อการใช้ดุลย พินิจ/เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำ ความผิด		๒			๓		๖
๔	การพิจารณาและทำความเห็น กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงาน -การใช้ดุลพินิจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง เพื่อ เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำ ความผิด		๒			๓		๖

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสี่สีส้ม และสี่แดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความ
เสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยง
การทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน
ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง
ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน
๑	การตรวจพบการกระทำความผิดที่ เปรียบเทียบได้ (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำความผิดที่ เปรียบเทียบได้แต่ไม่ส่งข้อมูล -พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ถูกตรวจสอบที่ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายให้รู้ตัวเพื่อทำเอกสารเท็จ เพื่อใช้ในการ หลีกเลี่ยงการดำเนินคดี		๖	
๒	พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเรื่องเบื้องต้น (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่มีเจตนารวบรวมพยานหลักฐาน ไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดี -พนักงานเจ้าหน้าที่เจตนาปกปิดข้อมูล/ พยานหลักฐานโดยสรุปสำนวนว่าไม่มีมูลความผิดที่ เปรียบเทียบได้		๖	
๓	การรวบรวมพยานหลักฐาน โดยใช้อำนาจตาม มาตรา ๓๘ (กรณีมีมูลความผิด) -พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสอบพยานหลักฐาน/ข้อมูล เฉพาะบางประเด็นเพื่อลดทอนน้ำหนักสำนวนเพื่อ ง่ายต่อการใช้ดุลยพินิจ/เอื้อประโยชน์ให้กับ ผู้กระทำความผิด		๖	
๔	การพิจารณาและทำความเข้าใจ กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงาน -การใช้ดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ ข้อเท็จจริง เพื่อ เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำ ความผิด		๖	

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้ นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

**แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน**

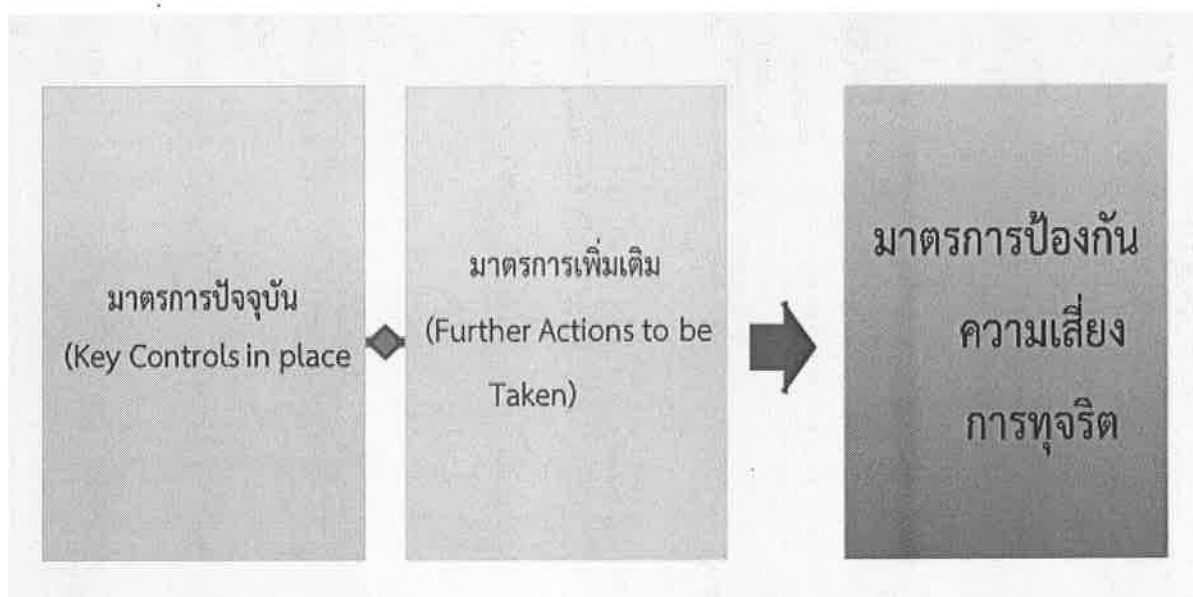
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) →

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง กระบวนการดำเนินคดีเปรียบเทียบ ตามระเบียบสำนักงาน ป.ป.ช. ว่าด้วยการเปรียบเทียบและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๑	การตรวจพบการกระทำความผิดที่ เปรียบเทียบได้ (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำ ความผิดที่เปรียบเทียบได้แต่ไม่ส่งข้อมูล -พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ถูกตรวจสอบที่ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายให้รู้ตัวเพื่อทำ เอกสารเท็จ เพื่อใช้ในการหลีกเลี่ยงการ ดำเนินคดี	-ปรับปรุงคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานของพนักงาน เจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดความเสี่ยงในการทุจริต และสามารถตรวจสอบได้ (หลักเกณฑ์การตรวจสอบ)
๒	พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเรื่องเบื้องต้น (สตค. กส.) -พนักงานเจ้าหน้าที่มีเจตนารวบรวม พยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการ ดำเนินคดี -พนักงานเจ้าหน้าที่เจตนาปกปิดข้อมูล/ พยานหลักฐานโดยสรุปสำนวนว่าไม่มีมูล ความผิดที่เปรียบเทียบได้	
๓	การรวบรวมพยานหลักฐาน โดยใช้อำนาจ ตามมาตรา ๓๘ (กรณีมีมูลความผิด) -พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสอบ พยานหลักฐาน/ข้อมูลเฉพาะบางประเด็น เพื่อลดทอนน้ำหนักสำนวนเพื่อง่ายต่อการ ใช้ดุลยพินิจ/เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำ ความผิด	
๔	การพิจารณาและทำความเข้าใจ กรณีฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่ รายงาน -การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ใน การพิสูจน์ข้อเท็จจริง เพื่อ เอื้อประโยชน์ ให้กับผู้กระทำความผิด	

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับ
ความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต
ต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มี
ประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้าง
ให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มี
ความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

๖. กระบวนการตรวจสอบวิเคราะห์และสืบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานทางการเงิน
ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
๑	หน่วยงานผู้รับข้อมูลที่มีชั้นความลับ จากภาคเอกชน และภาครัฐผ่าน ช่องทาง ๑.๑ เอกสาร ๑.๒ อีเมล ๑.๓ โทรศัพท์ ๑.๔ มาด้วยตนเอง	เจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลที่รับเข้ามา และนำข้อมูลไป ใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ
๒	สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ๒.๑ ขอพยานหลักฐานจากหน่วยงาน ภายนอก ๒.๒ เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รวบรวม พยานหลักฐาน	การลงพื้นที่เจ้าหน้าที่อาจพบผู้ถูกร้อง/ผู้ร้อง และอาจ ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ
๓	วิเคราะห์ และสรุปผล	เจ้าหน้าที่อาจวิเคราะห์โดยใช้ดุลพินิจเอื้อประโยชน์ ต่อผู้ถูกตรวจสอบ
๔	เสนอผู้บริหาร	ผู้บริหารอาจใช้ดุลพินิจเอื้อประโยชน์ต่อผู้ถูกตรวจสอบ

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติกรรมการทุจริตที่มีความเสี่ยง
การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอน
การปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียด
ชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำ
สูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการ
พยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/
ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- **สถานะสีเหลือง** ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน
ตามปกติควบคุมดูแลได้
- **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร
มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	หน่วยงานผู้รับข้อมูลที่มีชั้นความลับจาก ภาคเอกชน และภาครัฐผ่านช่องทาง ๑.๑ เอกสาร ๑.๒ อีเมล ๑.๓ โทรศัพท์ ๑.๔ มาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับเข้ามา และนำ ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ				✓
๒	สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ๒.๑ ขอพยานหลักฐานจากหน่วยงานภายนอก ๒.๒ เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รวบรวมพยานหลักฐาน การลงพื้นที่เจ้าหน้าที่อาจพบผู้ถูกร้อง/ผู้ร้อง และอาจได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ			✓	
๓	วิเคราะห์ และสรุปผล		✓		
๔	เสนอผู้บริหาร		✓		

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก
ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการ
เฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์
ในการให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน /โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบ พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	หน่วยงานผู้รับข้อมูลที่มีชั้น ความลับจากภาคเอกชน และ ภาครัฐผ่านช่องทาง ๑.๑ เอกสาร ๑.๒ อีเมล ๑.๓ โทรศัพท์ ๑.๔ มาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลที่ รับเข้ามา และนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ในทางมิชอบ		๓			๓		๙
๒	สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ๒.๑ ขอยานหลักฐานจาก หน่วยงานภายนอก ๒.๒ เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รวบรวม พยานหลักฐาน การลงพื้นที่เจ้าหน้าที่อาจพบผู้ถูก ร้อง/ผู้ร้อง และอาจได้รับ ผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ		๒			๒		๔
๓	วิเคราะห์ และสรุปผล		๒			๒		๔
๔	เสนอผู้บริหาร		๒			๒		๔

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสี่เหลี่ยมสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความ
เสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยง
การทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน
ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง
ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน
๑	หน่วยงานผู้รับข้อมูลที่มีชั้นความลับจากภาคเอกชน และภาครัฐผ่านช่องทาง ๑.๑ เอกสาร ๑.๒ อีเมล ๑.๓ โทรศัพท์ ๑.๔ มาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับเข้ามา และนำ ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ			✓
๒	สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ๒.๑ ขอพยานหลักฐานจากหน่วยงานภายนอก ๒.๒ เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่รวบรวมพยานหลักฐาน การลงพื้นที่เจ้าหน้าที่อาจพบผู้ถูกร้อง/ผู้ร้อง และ อาจได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ	✓		
๓	วิเคราะห์ และสรุปผล	✓		
๔	เสนอผู้บริหาร	✓		

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

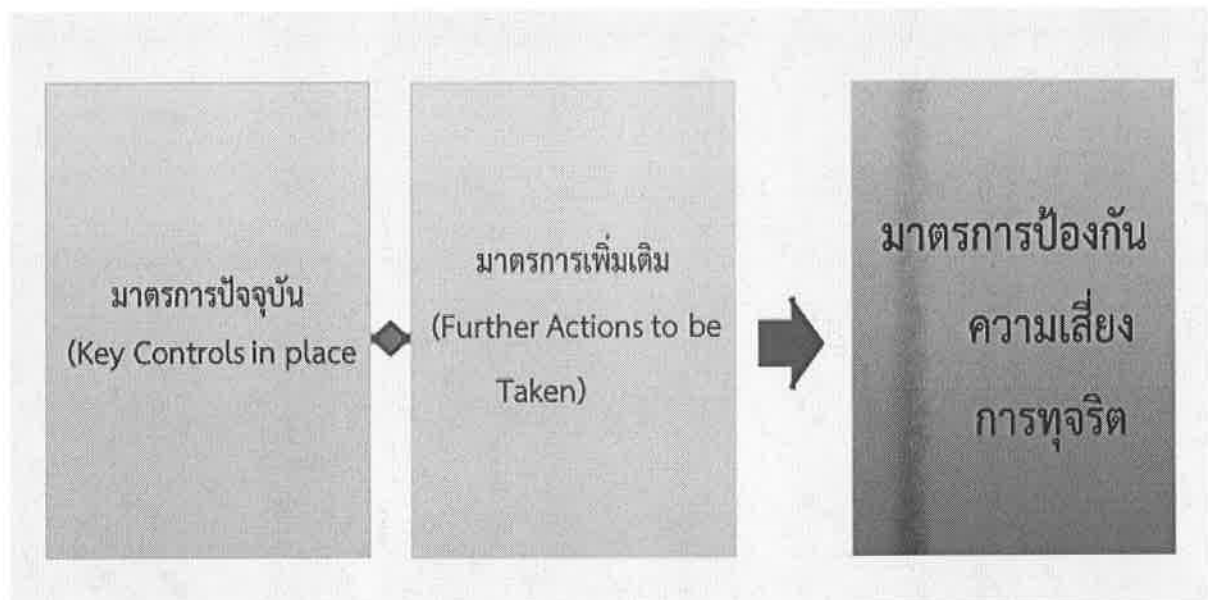
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) →
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) →
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) →

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิภาพ การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง การรับข้อมูลจากภาคเอกชนและภาครัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๑	หน่วยงานผู้รับข้อมูลที่มีชั้นความลับจาก ภาคเอกชน และภาครัฐผ่านช่องทาง ๑.๑ เอกสาร ๑.๒ อีเมล ๑.๓ โทรศัพท์ ๑.๔ มาด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลที่รับเข้ามา และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ	๑.๑ ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการให้น้อยลง เช่น นำระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ ๑.๒ จัดทำคู่มือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความลับเอกสารทางราชการให้ผู้เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน หรือปฏิบัติตามขั้นตอนว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการอย่างเคร่งครัด ๑.๓ มีมาตรการในการตรวจสอบการดำเนินการตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วน โดยคณะกรรมการตรวจสอบที่หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งขึ้น และควรมีการสุ่มตรวจจากคณะกรรมการ

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้

มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้าง ให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

๗. กระบวนการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการสืบสวนสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
๑	คณะกรรมการธุรกรรมฯ มีคำสั่งมอบหมาย (ม) พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ	
๒	หัวหน้าชุด/ พนักงานเจ้าหน้าที่ ขออนุญาต ลปง. ในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดี หรือ อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	การระบุรายละเอียด วัตถุประสงค์ รายคดี/รายละเอียด ข้อมูลระบบสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการสืบค้นข้อมูลคดี อาจจะไม่ครบถ้วน หรือเกินขอบเขต อำนาจหน้าที่
๓.	ศท. เพิ่มสิทธิ ในการสืบค้นข้อมูลในระบบสารสนเทศ ฯ	ศท. อาจจะเพิ่ม/ลด สิทธิเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ หรือการอนุญาตจาก ลปง.
๔.	หัวหน้าชุด/พนักงานเจ้าหน้าที่ เข้าใช้ระบบสารสนเทศตามสิทธิที่ได้รับอนุญาต	๑.การสืบค้นข้อมูลเกินอำนาจหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรายคดี ๒.การใช้ระบบสารสนเทศไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการเข้าใช้ระบบสารสนเทศ/ต่อรายคดี ๓.การนำรหัสการเข้าใช้ระบบให้บุคคลอื่นใช้ในการสืบค้นฯ

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้วเรียกว่า Known Factorและไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความ เสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑. คณะกรรมการธุรกรรมฯ มีคำสั่งมอบหมาย (ม) พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ		✓			
๒. หัวหน้าชุด/ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ขออนุญาต ลง. ในการเข้าถึงข้อมูลฯ ที่ เกี่ยวข้องกับคดี หรือ อำนาจหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	การระบุรายละเอียด วัตถุประสงค์ รายคดี/ รายละเอียดข้อมูลระบบ สารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ ในการดำเนินการสืบค้น ข้อมูลคดี อาจจะไม ครบถ้วน หรือเกินขอบเขต อำนาจหน้าที่			✓	
๓. ศท. เพิ่มสิทธิ์ ในการ สืบค้นข้อมูลในระบบ สารสนเทศ ฯ	ศท. อาจจะเพิ่ม/ลด สิทธิ์ เกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ หรือ การอนุญาตจาก ลง.				✓
๔. หัวหน้าชุด/พนักงาน เจ้าหน้าที่ เข้าใช้ระบบ สารสนเทศตามสิทธิ์ที่ได้รับ อนุญาต	๑. การสืบค้นข้อมูลเกิน อำนาจหน้าที่ ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ของรายคดี ๒. การใช้ระบบสารสนเทศ ไม่มีการกำหนดระยะเวลา ในการใช้ระบบ สารสนเทศ/ต่อรายคดี ๓. การนำรหัสการเข้าใช้ ระบบให้บุคคลอื่นใช้สืบค้นฯ				✓

ตารางที่ ๒ นำรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานจาก

ตารางที่ ๑ มาประเมินเพื่อแยกสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามไฟสีจราจร

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ขั้นตอนที่ ๓ รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน ค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินค่าความเสี่ยงรวม

SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ขั้นตอน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑.คณะกรรมการธุรกรรมฯ มีคำสั่งมอบหมาย (ม) พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ	-	-	-	-	-	-	-	
๒.หัวหน้าชุด/พนักงานเจ้าหน้าที่ขออนุญาต ลง. ในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดี หรือ อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	การระบุรายละเอียดวัตถุประสงค์รายคดี/รายละเอียดข้อมูลระบบสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการสืบค้นข้อมูลคดีอาจจะไม่ครบถ้วนหรือเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่	๓			๓			๙
๓. ศท. เพิ่มสิทธิ์ในการสืบค้นข้อมูลในระบบสารสนเทศ ฯ	ศท. อาจจะเพิ่ม/ลด สิทธิ์เกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ หรือการอนุญาตจากลง.	๒			๓			๖

ขั้นตอน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๔.หัวหน้าชุด/พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าใช้ระบบสารสนเทศตามสิทธิ์ที่ได้รับอนุญาต	๑.การสืบค้นข้อมูลเกินอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรายคดี ๒.การใช้ระบบสารสนเทศไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการเข้าใช้ระบบสารสนเทศ/ต่อรายคดี ๓.การนำรหัสการเข้าใช้ระบบให้บุคคลอื่นใช้สืบค้นฯ		๓			๓		๙

ตารางที่ ๓ นำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงใน ช่องสี่สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๔ ให้หาค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้หน่วยงานต้องมีข้อมูลว่าในปัจจุบันหน่วยงานมีมาตรการป้องกัน หรือควบคุมความเสี่ยงอะไรบ้าง ในการเตรียมการก่อนลงมือประเมิน จึงจะทำให้การประเมินคุณภาพการจัดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยง การทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน
๑.คณะกรรมการ ธุรกรรมฯ มีคำสั่ง มอบหมาย (ม) พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ	-			
๒.หัวหน้าชุด/ พนักงานเจ้าหน้าที่ ขอ อนุญาต ลง. ในการ เข้าถึง ข้อมูลฯ ที่เกี่ยวข้องกับ คดี หรือ อำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	การระบุนายละเอียด วัตถุประสงค์ รายคดี/ รายละเอียดข้อมูลระบบ สารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการ ดำเนินการสืบค้นข้อมูลคดี อาจจะไม่ครบถ้วน หรือเกิน ขอบเขต อำนาจหน้าที่			๙
๓. ศท. เพิ่มสิทธิ ใน การสืบค้นข้อมูลใน ระบบสารสนเทศ ฯ	ศท. อาจจะเพิ่ม/ลด สิทธิเกิน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ หรือ การอนุญาตจาก ลง.		๒	
๔.หัวหน้าชุด/ พนักงานเจ้าหน้าที่ เข้าใช้ระบบ สารสนเทศตามสิทธิที่ ได้รับอนุญาต	๑.การสืบค้นข้อมูลเกินอำนาจ หน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ของรายคดี ๒.การใช้ระบบสารสนเทศไม่มี การกำหนดระยะเวลาในการเข้า ใช้ระบบสารสนเทศ/ต่อรายคดี			๙

ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยง การทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง
เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพ การควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓) ➔
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖) ➔
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙) ➔

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินคุณภาพการจัดการหรือการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตหรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง ในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศสืบสวนสอบสวน สำนักงาน ปปง.

ขั้นตอน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๑.คณะกรรมการ ธุรกรรมฯ มีคำสั่ง มอบหมาย (ม) พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ	-	-

๒.หัวหน้าชุด/ พนักงานเจ้าหน้าที่ ขออนุญาต ลง. ในการเข้าถึง ข้อมูลฯ ที่เกี่ยวข้องกับ คดี หรือ อำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	การระบุรายละเอียด วัตถุประสงค์ รายคดี/ รายละเอียดข้อมูล ระบบสารสนเทศที่ จำเป็นต้องใช้ในการ ดำเนินการสืบค้นข้อมูล คดี อาจจะไม่ครบถ้วน หรือเกินขอบเขต อำนาจหน้าที่	๑.ปรับปรุง ทบทวน นโยบายสิทธิการกำหนดนโยบายการ ใช้งานระบบสารสนเทศ ๒.กำหนดให้มีกลไกในการกำกับ ตรวจสอบ ควบคุม การใช้ระบบสารสนเทศ
๓. ศท. เพิ่มสิทธิ ในการ สืบค้นข้อมูลในระบบ สารสนเทศ ฯ	ศท. อาจจะเพิ่ม/ลด สิทธิเกินขอบเขต อำนาจหน้าที่ หรือ การอนุญาตจาก ลง.	มาตรการหรือแนวทางความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน ด้านระบบสารสนเทศฯ พร้อมกำหนดบทลงโทษ
๔. หัวหน้าชุด/พนักงาน เจ้าหน้าที่ เข้าใช้ระบบ สารสนเทศตามสิทธิที่ ได้รับอนุญาต	๑.การสืบค้นข้อมูลเกิน อำนาจหน้าที่ ของ พนักงานเจ้าหน้าที่ของ รายคดี	สรุปผลการเข้าสืบค้นข้อมูลของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับ อนุญาตเข้าใช้ระบบฯ
	๒.การใช้ระบบ สารสนเทศไม่มีการ กำหนดระยะเวลาใน การเข้าใช้ระบบ สารสนเทศ/ต่อรายคดี	กำหนดระยะเวลาในการสืบค้นข้อมูลรายคดี (ให้มีวัน เริ่มต้น / สิ้นสุด หรือ คำสั่งยุติคดี)
	๓.การนำรหัสการเข้า ใช้ระบบให้บุคคลอื่นใช้ สืบค้นฯ	กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับผู้ที่ใช้ระบบ สารสนเทศควรเปลี่ยนรหัสการเข้าใช้ระบบฯ ทุกครั้ง หลังจากสิ้นสุดการสืบค้น/รายคดีสิ้นสุดลง

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับ ความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลางมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต ต่อไปโดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่ามาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มี ประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ และต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้าง ให้ระบุรายละเอียด เพื่อนำสู่การบังคับใช้ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

ส่วนที่ ๔

การกำกับติดตาม

๑. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยง การทุจริตในกระบวนการงานในขั้นตอนที่ ๕ ของแต่ละกระบวนการมาประเมินความเสี่ยง เพื่อเป็นการยืนยัน ผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยสามารถแยกสถานะของการเฝ้าระวัง การทุจริต เป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

☒ สถานะสีเขียว : ไม่เกิดการทุจริตที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

☐ สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขทันที่ตามที่ ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/ กิจกรรมที่เตรียมไว้ มาตรการหรือแผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง

☒ สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมเพิ่มขึ้น มาตรการหรือแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง

๒. ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

กระบวนการงาน

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง

เนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) กำหนดให้ ส่วนราชการรายงานผลฯ ไปยังสำนักงาน ป.ป.ท. ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี จึงกำหนดให้ ส่วนราชการภายในสำนักงาน ป.ป.ง. รายงานผลภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ของทุกปี

๓. นำผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ตามสถานะ ๓ สถานะความเสี่ยง โดยนำมาวิเคราะห์ว่าความเสี่ยง ตามสถานะ เช่น สถานะสีแดง ควรมีการเพิ่มเติมกิจกรรมในการป้องกันการทุจริตให้เพิ่มขึ้น

๔. จัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลการบริหารความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เช่น ตาราง รายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (สีเขียว สีเหลือง สีแดง)		
	สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง

๕. รายงานผลการดำเนินการตามมาตรการบริหารความเสี่ยง/แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตให้ผู้บริหาร หน่วยงานทราบ

บรรณานุกรม

๑. คู่มือแนวทางประเมินความเสี่ยง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (FRAs : FRAUD RISK – ASSESSMENT)
๒. รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓
๓. สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างธรรมาภิบาล และการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิด การทุจริตและประพฤติมิชอบ ระหว่างวันที่ ๖ – ๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมภูวนาลี รีสอร์ท เขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
๔. สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) และการประเมินความ เสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ณ โรงแรมริเวอร์ไรน์ เฟลส ไฮเทล แอนด์ เรสซิเดนซ์ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี